

1. Inngangur	6
2. Evrópusambandið og Evrópska efnahagssvæðið	8
2.1. Evrópusambandið (ESB)	8
2.1.1 Stofnanir ESB	9
2.1.1.1 Evrópska ráðið.....	9
2.1.1.2 Ráðherraráðið (Ráð Evrópusambandsins).....	9
2.1.1.3 Framkvæmdastjórnin.....	10
2.1.1.4 Evrópupingið	10
2.1.1.5 Evrópudómstóllinn	11
2.1.1.6 Seðlabanki Evrópu	13
2.1.2 Yfirþjóðlegt vald ESB.....	13
2.1.3 Réttarheimildir ESB	14
2.1.4 Innri markaður ESB	15
2.1.4.1 Frjálst flæði vara.....	16
2.1.4.2 Frjáls för fólks	16
2.1.4.2.1 Staðfesturéttur.....	17
2.1.4.2.2 Sambandsborgararétturinn.....	17
2.1.4.2.3 Frávik frá réttindum um frjálsa för fólks	17
2.1.4.3 Frjáls þjónustustarfsemi	18
2.1.4.4 Frjálsir fjármagnsflutningar.....	18
2.1.4.5 Samkeppnisreglur.....	19
2.1.4.6 Bann við mismunun	20
2.2 Evrópska efnahagssvæðið.....	20
2.2.1 Fríverslunarsamtök Evrópu	20
2.2.2 Almennt um EES	21
2.2.2.1 Eftirlitsstofnun EFTA.....	22
2.2.2.2 EFTA-dómstóllinn	22

2.2.3 Innleiðing gerða og undanþáguheimildir	23
3. Evrópustefna í heilbrigðismálum	24
3.1. Heilbrigðismál ESB og tenging við EES-samninginn.....	24
3.2 Próun Evrópustefnu í heilbrigðismálum.....	25
3.3 Eftirlitsstofnanir ESB á sviði heilsuverndar	27
3.4 Einkasjúkratryggingar og innri markaðurinn	28
3.5 Evrópska heilbrigðisskírteinið.....	29
3.6 Heilbrigðisáætlun ESB fyrir árin 2008-2013.....	30
4. Heilbrigðisþjónusta yfir landamæri.....	31
4.1 Almennt um heilbrigðisþjónustu yfir landamæri.....	31
4.2 Réttarstaðan fyrir samþykkt tilskipunar um heilbrigðisþjónustu yfir landamæri.....	31
4.2.1 Reglugerðir um almannatryggingar	31
4.2.2 Þjónustutilskipun.....	33
4.2.3 Dómar Evrópudómstólsins varðandi heilbrigðisþjónustu yfir landamæri	35
4.2.3.1 Meginreglur í dómaframkvæmd Evrópudómstólsins.....	36
4.2.3.1.1 Frjáls för fólks og frjáls þjónustustarfsemi	36
4.2.3.1.1.1 Frjáls för fólks	36
4.2.3.1.1.2 Frjáls þjónustustarfsemi	37
4.2.3.1.1.3 Undanþágur frá banni á takmörkunum.....	39
4.2.3.1.2 Nánari útfærsla Evrópudómstólsins á meginreglum	40
4.2.3.1.2.1 Endurgreiðsluhlutfall.....	40
4.2.3.1.2.2 Endurgreiðsla vegna læknismeðferða í þriðju ríkjum	42
4.2.3.1.2.3 Málsmeðferð og skilyrði vegna fyrirfram samþykkis	42
4.2.3.1.2.4 Biðlistar í aðildarríkjunum	47
4.2.3.1.2.5 Heilbrigðisþjónusta á opinberum sjúkrahúsum og einkasjúkrahúsum	48
4.2.3.1.2.6 Almannatryggingar fyrir afmarkaða hópa fólks.....	49

4.2.3.1.2.7	Sérstök réttindi lífeyrisþega	49
4.2.3.1.2.8	Dómur EFTA-dómstólsins varðandi rétt til örorkubóta út frá framreiknuðum stigafjölda	50
4.2.3.1.3	Dómar um samkeppnisákvæði Evrópulöggjafarinnar	51
4.2.3.1.3.1	Hugtakið atvinnurekstur í tengslum við heilbrigðiskerfi aðildarríkjanna.....	52
4.2.3.1.3.2	Hugtakið atvinnurekstur í tengslum við veitendur heilbrigðisþjónustu	55
4.2.3.1.3.3	Samkeppnismál varðandi heilbrigðisþjónustu	56
4.2.3.1.3.4	Samkeppnismál varðandi aðila sem fara með framkvæmdastjórni heilbrigðisþjónustu	57
4.2.4	Úrræði ESB vegna dóma Evrópudómstólsins um heilbrigðisþjónustu yfir landamæri	58
5.	Tilskipun um beitingu réttinda sjúklinga til heilbrigðisþjónustu yfir landamæri.....	60
5.1	Leið tilskipunarinnar í gegnum ESB	60
5.2	Almennt um tilskipunina	63
5.3	Áhrif tilskipunarinnar á íslenska sjúklinga.....	64
5.3.1	Gildissvið tilskipunarinnar	64
5.3.1.1	Heilbrigðisþjónusta sem fellur ekki undir tilskipunina	65
5.3.2	Réttarstaða íslenskra sjúklinga.....	66
5.3.3	Aukin gæði í heilbrigðisþjónustu.....	66
5.3.4	Endurgreiðsla vegna meðferða í öðrum aðildarríkjum	66
5.3.4.1	Reglur um fyrirfram samþykki vegna endurgreiðslu	69
5.3.4.2	Sjúklingar sem sendir eru til sérstakrar meðferðar erlendis	70
5.3.4.3	Lífeyrisþegar	71
5.3.5	Lyf og lyfseðlar	72
5.4	Áhrif tilskipunarinnar á veitendur heilbrigðisþjónustu á Íslandi	72
5.4.1	Upplýsingar fyrir sjúklinga	73

5.4.2 Aukið eftirlit.....	74
5.4.3 Tækifæri fyrir veitendur heilbrigðisþjónustu	74
5.5 Áhrif tilskipunarinnar á íslenska heilbrigðiskerfið	74
5.5.1 Gildissvið tilskipunarinnar gagnvart aðildarríkjum EES	74
5.5.2 Áhrif tilskipunarinnar á íslenska heilbrigðiskerfið vegna sjúklinga frá öðrum aðildarríkjum sem koma til meðferðar hérlendis	75
5.5.2.1 Aðgangur að heilbrigðisþjónustu	75
5.5.2.2 Aukið eftirlit.....	75
5.5.2.3 Starfsábyrgðartryggingar.....	76
5.5.2.4 Innlendir tengiliðir.....	78
5.5.2.5 Sjúkraskýrslur.....	78
5.5.2.6 Greiðslur erlendra sjúklinga vegna meðferða hérlendis.....	79
5.5.2.7 Stjórnsýslumeðferðir	79
5.5.2.8 Aðgerðir til að stýra straumi sjúklinga inn til landsins	80
5.5.2.9 Lyfseðlar.....	80
5.5.3 Áhrif tilskipunarinnar á íslenska heilbrigðiskerfið vegna innlendra sjúklinga sem sækja meðferðir til annarra aðildarríkja	81
5.5.3.1 Innlendir tengiliðir.....	81
5.5.3.2 Endurgreiðsla vegna meðferða í öðrum aðildarríkjum.....	82
5.5.3.2.1 Fyrirfram samþykki vegna endurgreiðslu.....	83
5.5.3.4 Eftirmeðferðir fyrir innlenda sjúklinga sem fara í meðferðir til annarra aðildarríkja	84
5.5.3.5 Stjórnsýslumeðferðir	84
5.5.4 Samvinna aðildarríkja í heilbrigðisþjónustu	85
5.5.5 Tækifæri fyrir íslenska heilbrigðiskerfið	86
5.6 Hvað mælir með tilhögun tilskipunarinnar.....	86
5.7 Gagnrýni á tilskipunina	87
6. Niðurstöður.....	88

6.1 Breytingar á lagaumhverfi ESB vegna tilskipunarinnar.....	88
6.2 Áhrif tilskipunarinnar á Íslandi.....	89
Heimildaskrá	92
Lagaskrá	96
Dómaskrá	99